Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2019/1009 glede digitalnega označevanja sredstev za gnojenje EU

(COM(2023) 98 final — 2023/0049 (COD))

(2023/C 293/16)

Poročevalec: **John COMER**

Zaprosili	Evropski parlament, 13. 3. 2023
	Svet, 6. 3. 2023
Pravna podlaga	člena 114 in 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje
Datum sprejetja na seji strokovne skupine	1. 6. 2023
Rezultat glasovanja	38/0/2
(za/proti/vzdržani)	
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	14. 6. 2023
Plenarno zasedanje št.	579
Rezultat glasovanja	
(za/proti/vzdržani)	209/0/4

1. **Sklepi in priporočila**

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) meni, da

1.1 je zagotavljanje prostovoljnega digitalnega označevanja sredstev za gnojenje zelo pozitiven razvoj in da bi si bilo treba čim bolj prizadevati za to, da bi ga gospodarski subjekti začeli uporabljati;

1.2 je treba tveganje digitalnega razkoraka pozorno spremljati. Kljub določbi, da je treba na zahtevo informacije zagotoviti na alternativen način, bi lahko digitalizacija za nekatere ranljive skupine pomenila dodaten zaostanek. Priporočljivo bi bilo, če bi obstajala časovni okvir in večja jasnost o tem, kako bi ta alternativen način učinkovito deloval;

1.3 bi morali gospodarski subjekti, ki se odločijo za digitalno označevanje, poleg tega, kar predlaga Komisija, sprejeti posebne ukrepe, da bi končnim uporabnikom priporočili branje digitalne etikete in jih k temu spodbudili;

1.4 imajo nekateri končni uporabniki pomisleke glede prekomernega spremljanja na spletiščih digitalnega označevanja. Dati je treba ustrezna zagotovila, da ne bo prišlo do nepotrebnega spremljanja;

1.5 je predlog vredno pozdraviti, saj se osredotoča na učinkovitejšo uporabo sredstev za gnojenje, zmanjšuje stroške in spodbuja digitalizacijo kmetijskega sektorja, kar je dobrodošlo;

1.6 je treba na fizični in digitalni etiketi poudariti priporočilo, da se pred uporabo sredstev za gnojenje opravi vzorčenje tal. S takšnim ukrepanjem bi koristili okolju in prihranili denar;

1.7 bi bilo treba v predlogu določiti obliko in format fizične etikete, vključno z najmanjšo velikostjo pisave na njej, da bo obveščanje jasnejše;

1.8 je priporočljivo, da je digitalna etiketa za gnojilna sredstva v embalaži, ki vsebuje 1 000 kg ali več, potrebna le, če so se gospodarski subjekti odločili za digitalno označevanje. Za embalažo, ki vsebuje do 1 000 kg gnojilnega sredstva, bi se morala vedno zahtevati fizična etiketa, tudi če so se gospodarski subjekti odločili za digitalno etiketo.

2. **Ozadje mnenja**

2.1 Uredba (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]) je uvedla zahteve za označevanje, ki so precej obsežnejše od zahtev iz Uredbe (ES) št. 2003/2003 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]). Ta nova uredba je odražala nove družbene zahteve in pomisleke ter dejstvo, da se je z novimi pravili trg EU odprl za inovativna in neznana sredstva za gnojenje, za katera končni uporabniki potrebujejo podrobnejša navodila.

2.2 Prenatrpane etikete pa so težko berljive. Če je na etiketi preveč podatkov, je težko prepoznati bistvene informacije, ki jih končni uporabnik potrebuje.

2.3 Gospodarski subjekti takšne etikete težko urejajo, poleg tega pa je treba podatke pogosto posodabljati, kar povečuje stroške označevanja.

2.4 Vodilo predlagane spremembe Uredbe (EU) 2019/1009 so isti splošni cilji kot v Uredbi (EU) 2019/1009, in sicer zagotavljanje visoke ravni varovanja zdravja ljudi in okolja ter dobro delovanje notranjega trga.

2.5 Komisija je opredelila dve specifični težavi, ki ju želi s tem predlogom odpraviti:

— večja berljivost fizičnih etiket in

— lažje upravljanje etiket s strani gospodarskih subjektov.

2.6 Člen 6(7) Uredbe (EU) 2019/1009 določa, da morajo biti vse informacije, zahtevane v skladu s Prilogo III, navedene na fizični etiketi.

2.7 Z novim predlogom pa se uvaja prostovoljna digitalizacija etiket za sredstva za gnojenje EU. Proizvajalci, uvozniki in distributerji se lahko odločijo, ali bodo uvedli digitalne etikete za sredstva za gnojenje EU.

2.8 Gospodarski subjekti, ki se odločijo za digitalno označevanje, lahko vse informacije, zahtevane v skladu s Prilogo III, navedejo na digitalni etiketi, kadar sredstva za gnojenje dobavljajo drugim gospodarskim subjektom, ki niso končni uporabniki. Vsem subjektom, vključno s končnimi uporabniki, se lahko zgolj z digitalno etiketo dostavijo sredstva za gnojenje, ki se dobavljajo v razsutem stanju ali v embalaži, ki vsebuje več kot 1 000 kg.

2.9 Gospodarski subjekti, ki uporabljajo digitalno označevanje, bodo morali pri dobavi sredstev za gnojenje končnim uporabnikom v embalaži, ki vsebuje 1 000 kg proizvoda ali manj, poleg digitalne etikete zagotoviti tudi fizično.

2.10 Fizična etiketa mora vsebovati vse informacije v zvezi z varovanjem zdravja ljudi in okolja ter najpomembnejše informacije o agronomski učinkovitosti in vsebini proizvoda in druge informacije, potrebne po nakupu, kot so informacije o varnem skladiščenju in odstranjevanju.

2.11 Predlog določa splošna pravila v zvezi z digitalizacijo etiket brez razlikovanja med poklicnimi in nepoklicnimi končnimi uporabniki. Gospodarski subjekti bodo morali zlasti zagotoviti, da je digitalna etiketa dostopna brezplačno in enostavno po vsej EU ter je na voljo pet let od trenutka, ko je proizvod dan na trg. Fizična etiketa mora vsebovati nosilec podatkov (na primer kodo QR ali URL), da se omogoči enostaven dostop do digitalne etikete, za katerega ni potrebna posebna ali edinstvena aplikacija. Spletišče digitalne etikete mora vsebovati informacije, zahtevane v Prilogi III, in sicer ločeno od drugih informacij o trženju ali drugih posebnih ponudbah. Spletišče digitalne etikete ne sme omogočati nepotrebnega spremljanja.

2.12 Informacije na digitalnih etiketah morajo biti na voljo tudi z alternativnimi sredstvi, če se to zahteva, da se upoštevajo potrebe ranljivih uporabnikov, ki ne poznajo digitalnih etiket ali jih ne želijo uporabljati.

([1]) Uredba (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (UL L 170, 25.6.2019, str. 1).

([2]) Uredba (ES) št. 2003/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o gnojilih (UL L 304, 21.11.2003, str. 1).

2.13 Če iz kakršnega koli razloga digitalna etiketa začasno ni na voljo, je treba zagotoviti nadomestno možnost, ne da bi jo bilo treba zahtevati.

2.14 Predlog pooblašča Komisijo, da dodatno prilagodi Prilogo III z odločitvijo, katere informacije glede označevanja bi se lahko končnim uporabnikom zagotovile v digitalni obliki za embalažo, ki vsebuje 1 000 kg proizvoda ali manj, odvisno od tega, kako se bo družba razvijala.

2.15 Komisija navaja, da je predlog skladen s širšo politiko EU za evropski zeleni dogovor, katerega cilj je obravnavati dvojni izziv zelenega in digitalnega prehoda.

2.16 Namen predloga je povečati učinkovitost uporabe sredstev za gnojenje, zmanjšati stroške označevanja in spodbujati digitalizacijo kmetijskega sektorja, hkrati pa zagotoviti skladnost s širšo politiko EU za trajnostno in pametno prihodnost.

3. **Splošne ugotovitve**

3.1 EESO pozdravlja ta predlog za uvedbo digitalnega označevanja sredstev za gnojenje, ki je del splošnega trenda širitve digitalizacije informacij o proizvodih in njihovih etiket.

3.2 Dobavo sredstev za gnojenje, ki izpolnjujejo vseevropske standarde na področju zdravja, varnosti in okolja (z oznako CE), bodo lahko spremljale informacije na digitalni etiketi.

3.3 Prenatrpanost etiket je velik problem. Bistvene informacije je pogosto težko najti, zato se končni uporabniki včasih ne zmenijo za etikete s preveliko količino podrobnosti. S sedanjim izvajanjem Priloge III se na fizično etiketo očitno poskuša vnesti preveč informacij. Možnost digitalnih etiket je velik korak naprej. Z digitalnim označevanjem lahko fizična etiketa vsebuje samo resnično bistvene informacije in povezavo na digitalno etiketo.

3.4 S predlogom Komisija dobiva pooblastilo za dodatno prilagoditev Priloge III in odločitev, kateri elementi označevanja se lahko zagotovijo digitalno. To pooblastilo Komisiji omogoča, da obstoječe elemente s fizične etikete prestavi na digitalno.

3.5 Digitalna etiketa mora vsebovati informacije, ki omogočajo identifikacijo proizvajalca proizvoda in vzpostavitev stika z njim, oznako CE in morebitno navedbo priglašenega organa.

3.6 Predlog ne vsebuje določbe, ki bi urejala velikost in obliko fizične etikete.

3.7 Učinkovitejša uporaba sredstev za gnojenje je pomemben element strategije „od vil do vilic“, ki določa cilj 50-odstotnega zmanjšanja izgube hranil in 20-odstotnega zmanjšanja uporabe gnojil do leta 2030. Po besedah Komisije ta predlog podpira trend večje učinkovitosti uporabe sredstev za gnojenje. Na fizično etiketo ni obvezno vključiti informacij o testiranju tal, ki bi sicer spodbudilo učinkovitejšo uporabo sredstev za gnojenje.

3.8 Kadar se gospodarski subjekti odločijo za digitalno etiketo, bi bilo treba končnemu uporabniku posebej močno priporočiti, naj si jo ogleda, da bi lahko čim bolje izkoristil obvezne informacije o proizvodu.

3.9 Zagotavljanje digitalne etikete je za gospodarske subjekte prostovoljno. Vendar bi bilo treba za podpiranje obsežnejše uporabe digitalnega označevanja dati prednost spodbujanju gospodarskih subjektov k prehodu na digitalno označevanje.

3.10 Potreba po večji učinkovitosti uporabe gnojil je bila poudarjena v sporočilu EU o gnojilih iz leta 2022 ([3]). Uporaba digitalnih orodij je ključni omogočitveni dejavnik v tem procesu.

3.11 Digitalno označevanje bi moralo omogočiti boljše obveščanje o lastnostih in najučinkovitejši uporabi gnojil, kar bo koristilo okolju in končnim uporabnikom prineslo prihranke.

3.12 EESO pozdravlja dejstvo, da se na ravni EU uvajajo pogoji za uvedbo digitalnega označevanja, saj to ustvarja enake konkurenčne pogoje in tako izboljšuje notranji trg, hkrati pa zagotavlja visok standard zaščite, kot to zahteva Uredba (EU) 2019/1009. Poleg tega se lahko vse spremembe digitalnega označevanja izvedejo le na ravni EU.

([3]) Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Zagotavljanje razpoložljivosti in cenovne dostopnosti gnojil (COM(2022) 590 final) (UL C 184, 25.5.2023, str. 109).

3.13 Predlog navaja, da bi bilo treba proizvode, dobavljene v embalaži, ki presega 1 000 kg, obravnavati, kot da so dobavljeni v razsutem stanju. Zaželeno bi bilo, če bi se proizvodi v 1 000-kilogramski embalaži šteli za dobavljene v razsutem stanju, za tiste, ki so dobavljeni v manj kot 1 000-kilogramski embalaži, pa bi bila potrebna fizična etiketa.

3.14 Tveganje digitalnega razkoraka za ranljive uporabnike je treba dodatno pojasniti. Komisija v predlogu navaja, da mora biti na zahtevo na voljo alternativa digitalni etiketi, vendar ni predviden noben časovni okvir, kako hitro naj bi bila takšna alternativa na voljo ranljivim končnim uporabnikom.

3.15 EESO poudarja, da je treba zagotoviti, da na spletiščih digitalnih etiket ne bo nepotrebnih sistemov spremljanja.

V Bruslju, 14. junija 2023

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Oliver RÖPKE